ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 14ης Νοεμβρίου 2013 *

«Άρθρο 267 ΣΛΕΕ — Έννοια του όρου “δικαστήριο” — Διαδικασία που πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα — Ανεξαρτησία — Πρόδηλη αναρμοδιότητα του Δικαστηρίου»

Στην υπόθεση C-49/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Úřad průmyslového vlastnictví (Τσεχική Δημοκρατία) με απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Ιανουαρίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

MF 7 a.s.

κατά

MAFRA a.s.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Ilešič (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: A. Calot Escobar

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη, σύμφωνα με το άρθρο 53, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ L 299, σ. 25).

* Γλώσσα διαδικασίας: η τσεχική.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της MF 7 a.s. (στο εξής: MF 7) και της MAFRA a.s. (στο εξής: MAFRA) με αντικείμενο αίτηση της MF 7 για την κήρυξη της ακυρότητας των σημάτων Mladá fronta DNES και MLADÁ FRONTA DNES, των οποίων δικαιούχος ήταν η MAFRA.

Το νομικό πλαίσιο

Η νομοθεσία της Ένωσης

3 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2008/95 ορίζει τα εξής:

«Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι ένα σήμα δεν γίνεται δεκτό προς καταχώριση ή, αν έχει καταχωρισθεί, μπορεί να κηρυχθεί άκυρο, εφόσον και στο μέτρο που:

[...]

δ) η αίτηση για την καταχώριση του σήματος έγινε κακόπιστα από τον αιτούντα.»

Η τσεχική νομοθεσία

4 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2008/95 μεταφέρθηκε στο τσεχικό δίκαιο με τα άρθρα 4 και 32 του νόμου 441/2003 περί σημάτων (zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách), της 3ης Δεκεμβρίου 2003.

5 Κατά το άρθρο 4, στοιχείο m, του νόμου αυτού, ένα σημείο δεν μπορεί να καταχωριστεί στο μητρώο σημάτων εάν είναι πρόδηλο ότι η αίτηση καταχωρίσεώς του υποβλήθηκε κακόπιστα.

6 Κατά το άρθρο 32, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου, το Úřad průmyslového vlastnictví (Γραφείο βιομηχανικής ιδιοκτησίας) κηρύσσει την ακυρότητα ενός σήματος, κατόπιν αιτήσεως τρίτου ή αυτεπαγγέλτως, εάν αυτό έχει καταχωρισθεί κατά παράβαση του εν λόγω άρθρου 4.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

7 Η *Mladá fronta* είναι ημερήσια εφημερίδα, την οποία εκδίδει στην Τσεχική Δημοκρατία η επιχείρηση Mladá fronta από το 1945. Το σημείο «Mladá fronta» και η συντομογραφία «mf» χρησιμοποιούνται για να διακρίνουν τη συγκεκριμένη εκδοτική δραστηριότητα, παρά το γεγονός ότι κανένα από τα σημεία αυτά δεν προστατευόταν τυπικώς πριν από το 1991.

8 Το 1990 τα μέλη της συντακτικής επιτροπής της ημερήσιας εφημερίδας *Mladá fronta* ίδρυσαν τη MaF a.s. (στο εξής: MaF), η οποία άρχισε, το ίδιο έτος, να εκδίδει την ημερήσια εφημερίδα *Mladá fronta DNES*. Στις 31 Αυγούστου 1990 και στις 19 Δεκεμβρίου 1990 αντιστοίχως συνήφθησαν δύο εμπορικές συμβάσεις μεταξύ της επιχειρήσεως Mladá fronta και της MaF, με τις οποίες καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις εκδόσεως της ημερήσιας εφημερίδας *Mladá fronta DNES*. Η MaF εκχώρησε ακολούθως στη MAFRA τα δικαιώματά της εκδόσεως της εν λόγω ημερήσιας εφημερίδας και οι δύο ανωτέρω συμβάσεις αντικαταστάθηκαν με δύο συμβάσεις της 30ής Δεκεμβρίου 1991.

9 Στις 20 Μαρτίου 1991 η Mladá fronta a.s., ως κατά νόμον διάδοχος της επιχειρήσεως Mladá fronta, κατέθεσε αίτηση καταχωρίσεως του εθνικού σήματος Mladá fronta, το οποίο καταχωρίστηκε στο μητρώο σημάτων στις 28 Ιουλίου 1991 με αριθμό 170613, για την έκδοση εφημερίδων, περιοδικών και μη περιοδικών εκδόσεων, για εμπορικές εκτυπώσεις και εμπορικά έντυπα, για την παροχή διαφημιστικών υπηρεσιών και τη δημιουργία κάθε είδους διαφημίσεων και γρήγορων εκτυπώσεων που

εμπίπτουν στις κλάσεις 16, 35 και 41, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί.

10 Στις 11 Οκτωβρίου 1991 η MAFRA κατέθεσε αίτηση καταχωρίσεως των εθνικών σημάτων Mladá fronta DNES και MLADÁ FRONTA DNES, τα οποία καταχωρίστηκαν στις 17 Φεβρουαρίου 1994 στο μητρώο σημάτων με αριθμό 174995 και 174996 για εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, έντυπα, τη διανομή, εμπορία, πώληση, προώθηση, και διαφήμιση, υπηρεσίες ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως, πρακτορεία και μεσιτεία, υπηρεσίες εκτυπώσεως και πληροφορικής και δημοσκοπήσεις της κοινής γνώμης, που εμπίπτουν στις κλάσεις 16, 35, 38 και 41, κατά την έννοια του εν λόγω Διακανονισμού της Νίκαιας.

11 Στις 14 Σεπτεμβρίου 2012 η MF 7 υπέβαλε ενώπιον του Úřad průmyslového vlastnictví αίτηση για την κήρυξη της ακυρότητας των σημάτων Mladá fronta DNES και MLADÁ FRONTA DNES, των οποίων δικαιούχος ήταν η MAFRA. Προς στήριξη της αιτήσεώς της, η MF 7 υποστήριξε ότι η αιτούσα την καταχώριση των επίμαχων σημάτων δεν είχε ενεργήσει καλόπιστα, όταν κατέθεσε την αίτηση καταχωρίσεως, δεδομένης, ιδίως, της υπάρξεως προγενέστερων δικαιωμάτων άλλης επιχειρήσεως, και συγκεκριμένα της Mladá fronta a.s., επί του σημείου «Mladá fronta».

12 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Úřad průmyslového vlastnictví αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας [2008/95/ΕΚ] την έννοια ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν ο αιτών την καταχώριση ενός σήματος ενήργησε καλόπιστα, σημασία έχουν μόνον οι περιστάσεις που συντρέχουν πριν από ή κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως του σήματος, ή μπορούν επίσης να ληφθούν υπόψη, ως αποδεικτικά στοιχεία του γεγονότος ότι ο αιτών ενήργησε καλόπιστα, και περιστάσεις οι οποίες ανέκυψαν μετά την υποβολή της αιτήσεως;

2) Είναι αναγκαία η εφαρμογή της αποφάσεως [της 20ής Νοεμβρίου 2001, C-414/99 έως C-416/99, Zino Davidoff και Levi Strauss (Συλλογή 2001, σ. I-8691)], σε όλες γενικώς τις περιπτώσεις κατά τις οποίες εξετάζεται εάν ο δικαιούχος ενός σήματος παρέσχε τη συγκατάθεσή του για συμπεριφορά δυνάμενη να έχει ως αποτέλεσμα την εξασθένιση ή τον περιορισμό των αποκλειστικών δικαιωμάτων του;

3) Μπορεί η καλή πίστη του αιτούντος την καταχώριση μεταγενέστερου σήματος να συναχθεί από το γεγονός ότι ο δικαιούχος προγενέστερου σήματος συνήψε με τον εν λόγω αιτούντα συμβάσεις, με τις οποίες του παρέσχε, αφενός, τη συγκατάθεσή του για την έκδοση περιοδικού εντύπου με διακριτικό τίτλο παρόμοιο με το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση και για την καταχώριση του εν λόγω περιοδικού από τον αιτούντα την καταχώριση του μεταγενέστερου σήματος και, αφετέρου, υποστήριξη για την έκδοσή του χωρίς, εντούτοις, οι οικείες συμβάσεις να ρυθμίζουν ρητώς το ζήτημα των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας;

4) Στο μέτρο που οι περιστάσεις, οι οποίες ανέκυψαν μετά την υποβολή αιτήσεως για την καταχώριση σήματος, θα μπορούσαν να έχουν σημασία προκειμένου να εκτιμηθεί αν ο αιτών την καταχώριση του σήματος ενήργησε καλόπιστα, μπορεί, επικουρικώς, να συναχθεί ότι ο αιτών ενήργησε καλόπιστα από το γεγονός ότι ο δικαιούχος του προγενέστερου σήματος ανέχθηκε εν γνώσει του την ύπαρξη του προσβαλλόμενου σήματος τουλάχιστον για μια δεκαετία;»

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

13 Κατά το άρθρο 53, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί της υποθέσεως ή όταν μια αίτηση ή μια προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη, το Δικαστήριο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί οποτεδήποτε να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία.

14 Στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να εφαρμοστεί η διάταξη αυτή.

15 Κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει αν το αιτούν όργανο είναι «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ζήτημα που εμπίπτει αποκλειστικώς στο δίκαιο της Ένωσης, λαμβάνει υπόψη σειρά στοιχείων, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλία χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή των κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, C-54/96, Dorsch Consult, Συλλογή 1997, σ. I-4961, σκέψη 23, της 31ης Μαΐου 2005, C-53/03, Syfait κ.λπ., Συλλογή 2005, σ. I-4609, σκέψη 29, της 14ης Ιουνίου 2007, C-246/05, Häupl, Συλλογή 2007, σ. I-4673, σκέψη 16, και της 31ης Ιανουαρίου 2013, C-394/11, Belov, σκέψη 38).

16 Ειδικότερα, ένα εθνικό όργανο δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, υπό περιστάσεις κατά τις οποίες εκδίδει απόφαση κατά την άσκηση μη δικαιοδοτικής λειτουργίας, όπως η διοικητική λειτουργία (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Belov, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

17 Η απόφαση που καλείται να εκδώσει το Úřad průmyslového vlastnictví, σε μια περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, είναι προφανώς απόφαση διοικητικής φύσεως.

18 Συναφώς πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά το άρθρο 32, παράγραφος 1, του νόμου 441/2003, η διαδικασία κηρύξεως της ακυρότητας σήματος ενώπιον του Úřad průmyslového vlastnictví κινείται όχι μόνον κατόπιν αιτήσεως τρίτου, αλλά και αυτεπαγγέλτως από το όργανο αυτό, γεγονός το οποίο αποτελεί ένδειξη ότι το εν λόγω όργανο δεν αποτελεί «δικαστήριο», αλλά έχει τα χαρακτηριστικά διοικητικού οργάνου.

19 Επιπροσθέτως, όπως προκύπτει από τις γραπτές παρατηρήσεις της Τσεχικής Κυβερνήσεως και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι αποφάσεις του Úřad průmyslového vlastnictví σχετικά με την ακυρότητα ενός σήματος υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του προέδρου του οργάνου αυτού, οι δε αποφάσεις του εν λόγω προέδρου υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας το Úřad průmyslového vlastnictví έχει την ιδιότητα του καθού. Η εν λόγω οργάνωση των ενδίκων μέσων κατά αποφάσεως που αφορά την ακυρότητα ενός σήματος καθιστά πρόδηλο τον διοικητικό χαρακτήρα των αποφάσεων που εκδίδει το όργανο αυτό.

20 Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως διακρίνεται, εξάλλου, διττώς από την αίτηση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Häupl, με την οποία το Δικαστήριο αναγνώρισε την ιδιότητα του «δικαστηρίου», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, στο Oberster Patent- und Markensenat (ανώτατο όργανο για την επίλυση διαφορών που αφορούν διπλώματα ευρεσιτεχνίας και σήματα, Αυστρία).

21 Πράγματι, αφενός, το Oberster Patent- und Markensenat είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί προσφυγών κατά των αποφάσεων του Nichtigkeitsabteilung des Patentamtes (τμήματος ακυρώσεως του γραφείου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας) και του Beschwerdeabteilung des Patentamtes (τμήματος προσφυγών του γραφείου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας). Αντιθέτως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 19 της παρούσας διατάξεως, το επίμαχο στην υπό κρίση υπόθεση όργανο Úřad průmyslového vlastnictví αποφαίνεται επί αιτήσεων κηρύξεως της ακυρότητας σημάτων, αρμοδιότητα η οποία είναι παρόμοια με την αρμοδιότητα του Nichtigkeitsabteilung des Patentamtes.

22 Αφετέρου, όπως προκύπτει από τη σκέψη 18 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Häupl, τα μέλη του Oberster Patent- und Markensenat ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, χωρίς να δεσμεύονται από οποιαδήποτε υπόδειξη. Η αμεροληψία τους ενισχύεται από το γεγονός ότι η θητεία τους μπορεί να λήξει νωρίτερα μόνο για εξαιρετικούς και συγκεκριμένους λόγους.

23 Αυτές οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, οι οποίες είναι απαραίτητες για να μπορεί ένα όργανο να χαρακτηριστεί ως «δικαστήριο», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαιρέσεως, παύσεως και ανακλήσεώς τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη στεγανότητα του εν λόγω οργάνου έναντι των εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιμαχόμενων συμφερόντων (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 14ης Μαΐου 2008, C-109/07, Pilato, Συλλογή 2008, σ. I-3503, σκέψη 24, και απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2013, C-175/11, D. και A., σκέψη 97).

24 Από τις γραπτές παρατηρήσεις της Τσεχικής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής προκύπτει προφανώς ότι οι λόγοι ενδεχόμενης ανακλήσεως του προέδρου του Úřad průmyslového vlastnictví από την Τσεχική Κυβέρνηση, καθώς και η διάρκεια της θητείας του δεν ορίζονται με νόμο.

25 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να αποφανθεί επί των προδικαστικών ερωτημάτων που υπέβαλε το Úřad průmyslového vlastnictví.

Επί των δικαστικών εξόδων

26 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού οργανισμού, σ' αυτόν εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) διατάσσει:

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι προδήλως αναρμόδιο να δώσει απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το Úřad průmyslového vlastnictví (Τσεχική Δημοκρατία) με απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2013.

(υπογραφές)